

Klemtoonvariatie in bijbelse namen – hoe, waarom en wie

Frans Hinskens (Meertens Instituut, VU Amsterdam)

Björn Köhnlein (U Leiden)

Marc van Oostendorp (Meertens Instituut, U Leiden)

Utrecht, 17 november 2012

A. Klemtoon in het moderne Nederlands.

Drie observaties

1. Klemtoon in Nederlandse woorden valt altijd op een van de laatste drie lettergrepen van een woord

	4	3	2	1	Voorbeelden
√	σ	σ	σ	'σ	e.co.no.mie, fo.no.lo.gie
√	σ	σ	'σ	σ	ma.ca.'ro.ni, a.vo.'ca.do
√	σ	'σ	σ	σ	mag.'no.li.a, ta.'ran.tu.la
*	'σ	σ	σ	σ	*'e.co.no.m.ie, *'ma.ca.ro.ni, *'ta.ran.tu.la

2. Klemtoon ligt nooit op een schwa-lettergeep maar altijd op de lettergeep direct voor de schwa

	3	2	1	Voorbeelden
√	σ	'σ	@	pa.li.sa.d@, mi.ra.k@l
*	'σ	σ	@	*pa.li.sa.d@, *mi.ra.k@l
*	σ	σ	'@	*pa.li.sa.d@, *mi.ra.k@l

3. Als de voorlaatste lettergreep gesloten is, dus op een medeklinker eindigt, krijgt die de klemtoon

	3	2	1	Voorbeelden
√	σ	'VC	σ	a.gen.da, va.kan.tie
*	'σ	VC	σ	*a.gen.da, *va.kan.tie
*	σ	σ	'σ	a.gen.da, va.kan.tie

Maar:

kas.teel, or.gaan

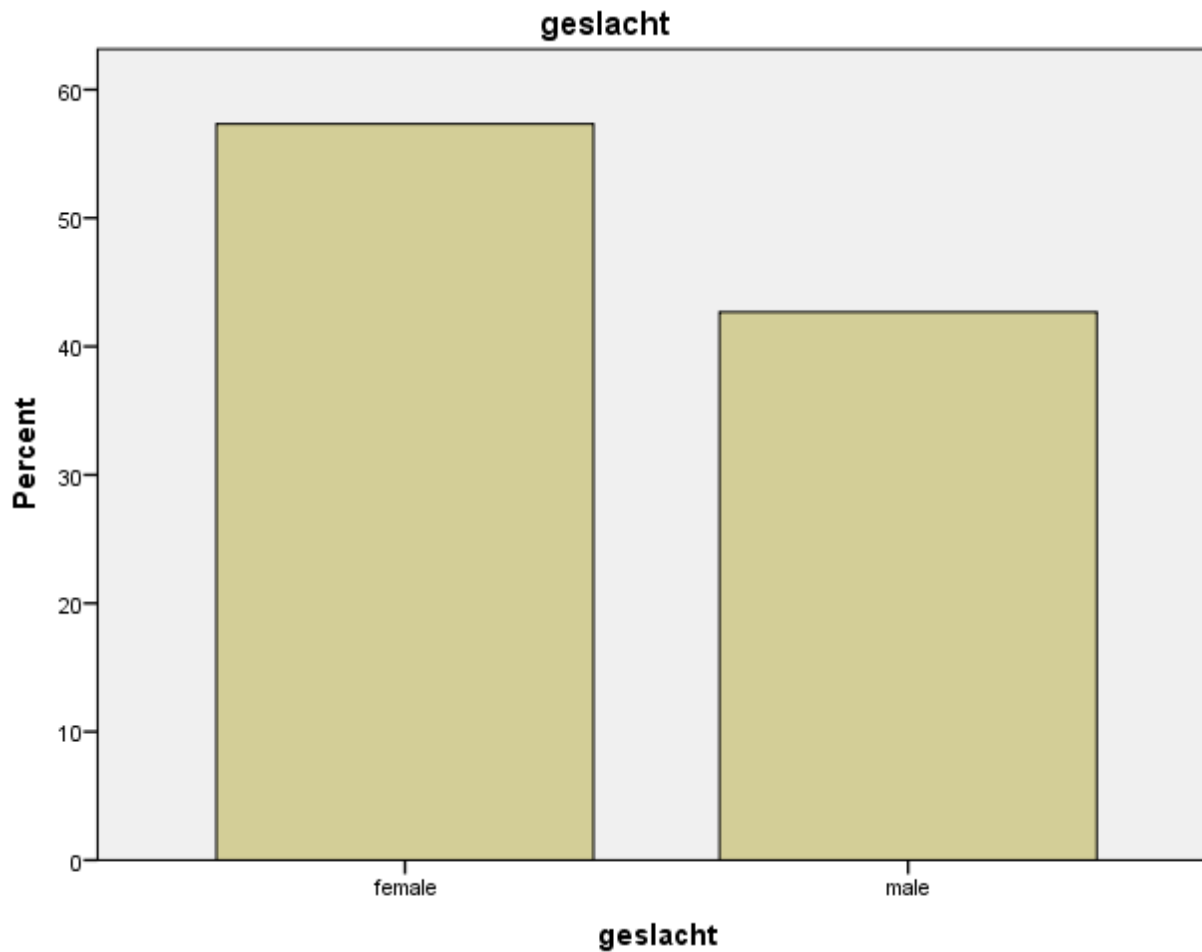
B. De web-enquête over klemtoon in bijbelse namen

drie lijsten:

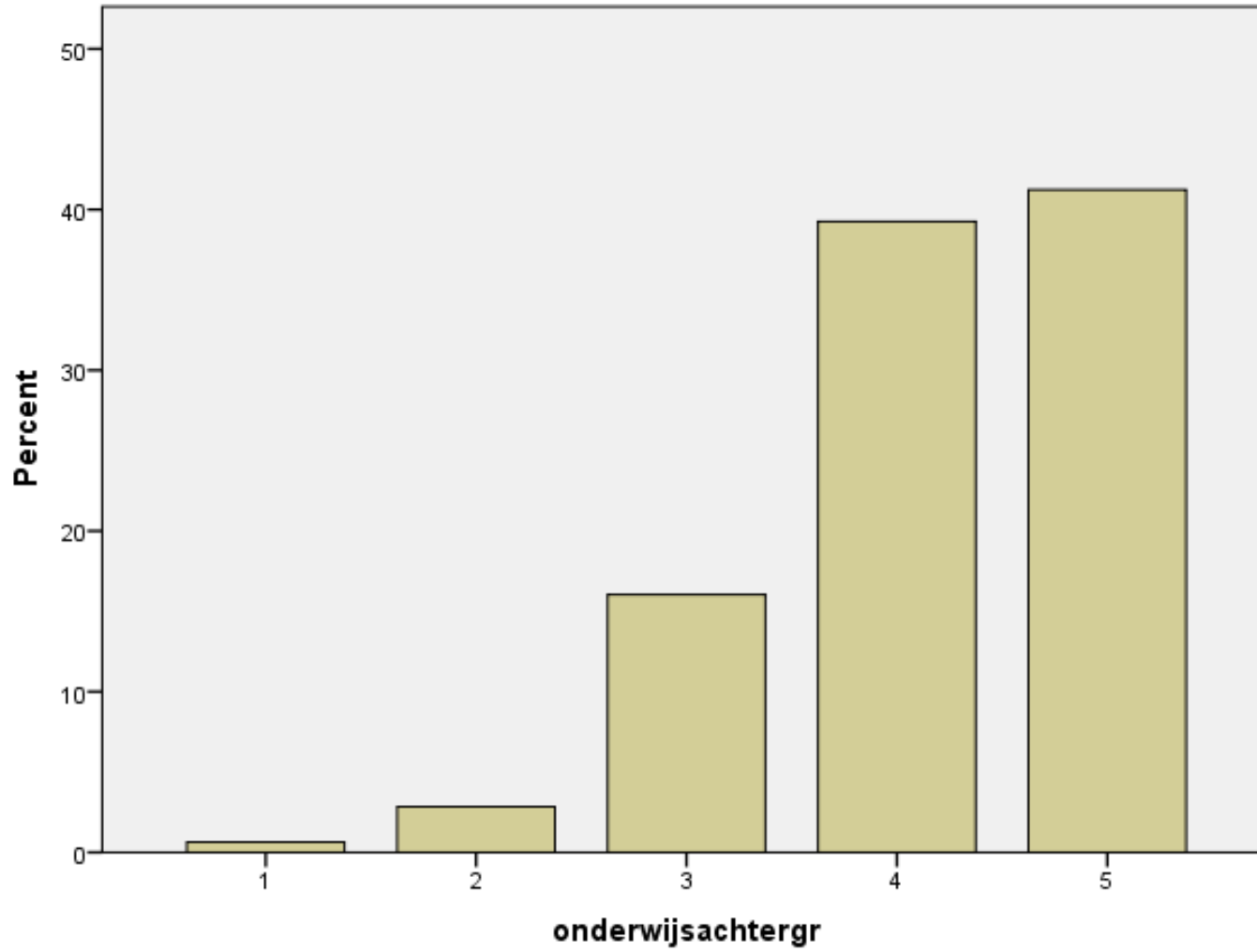
- 100 namen door alle 1774 respondenten
- alle 1900+ namen door 225 respondenten
- elk van de 1900+ namen door minstens 549 respondenten

Demografische opbouw respondentenpool

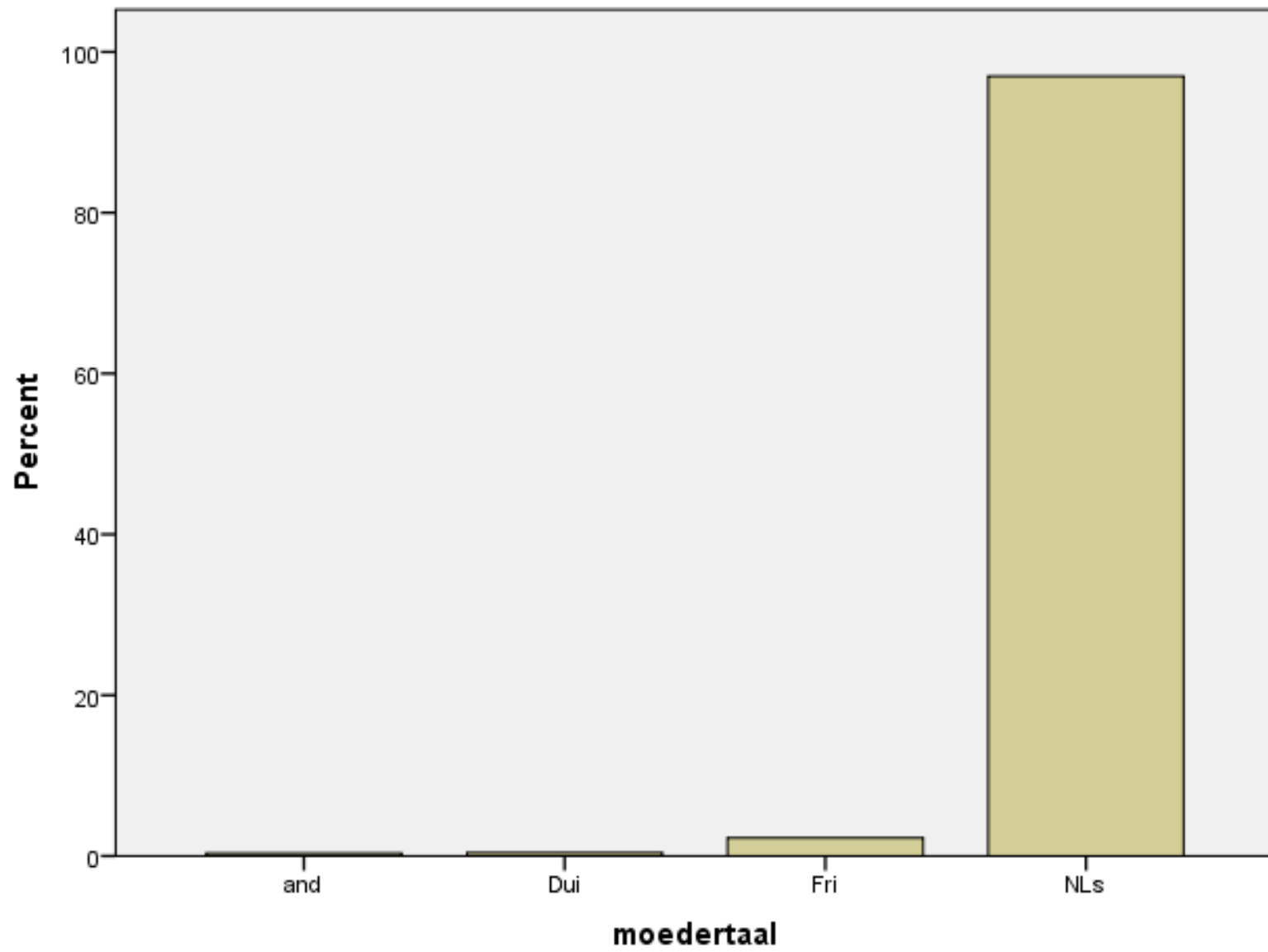
(telkens geen gegevens voor 47 van de 1774 respondenten)

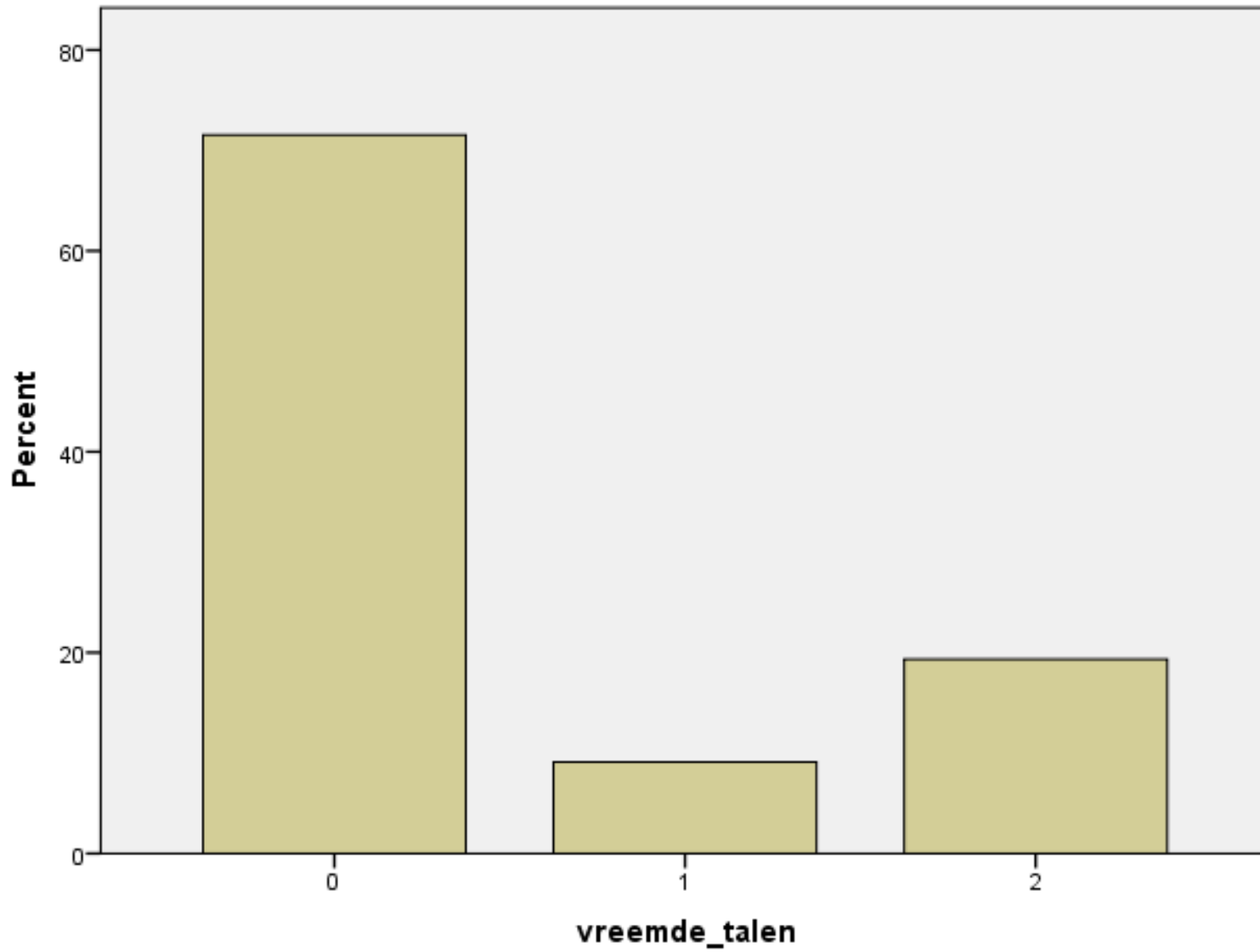
onderwijsachtergr

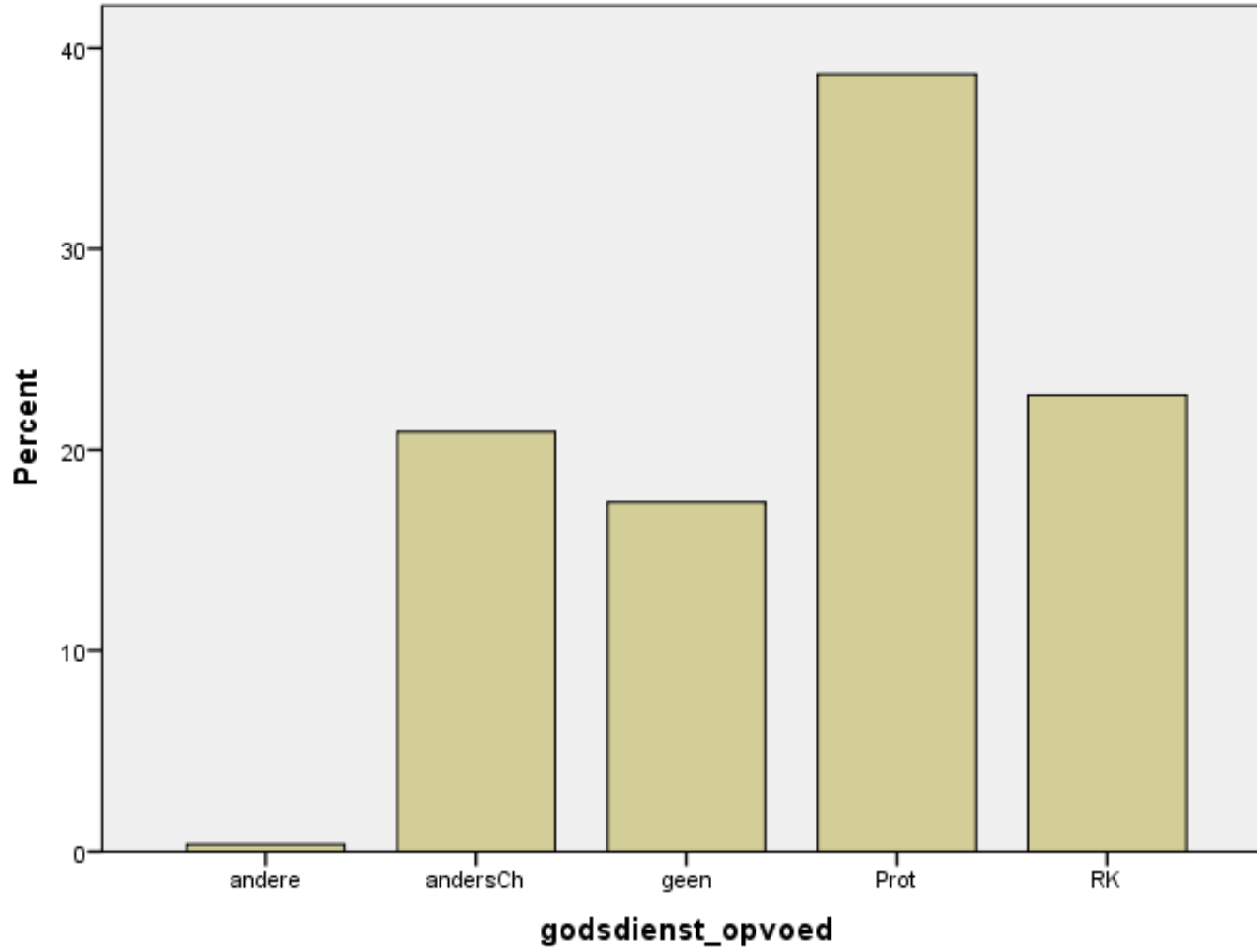
moedertaal

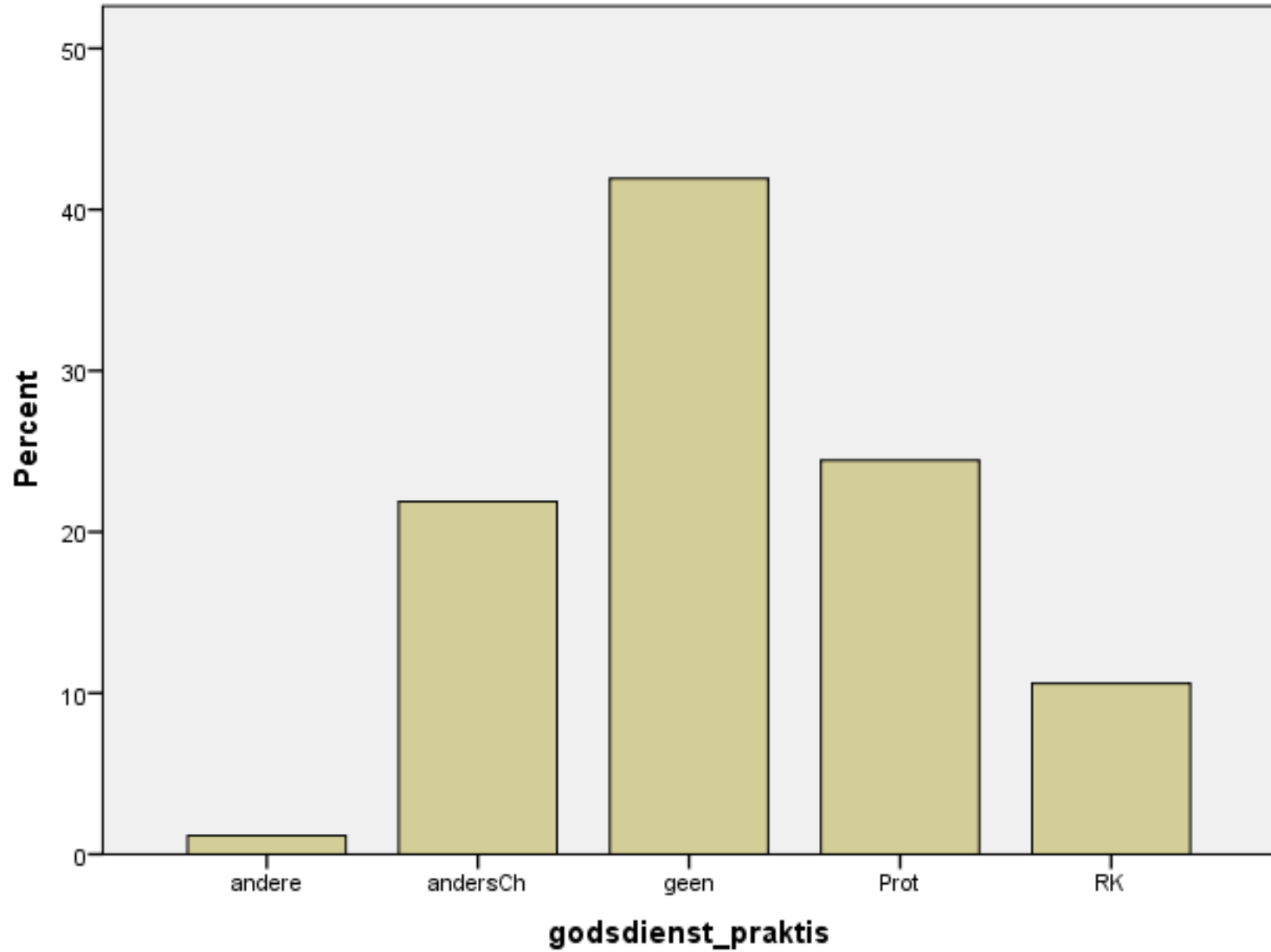
vreemde_talen

godsdienst_opvoed

godsdienst_praktis

Beroep

Dialect of streektaal

C. Enkele eerste bevindingen uit de analyses van de gegevens uit
lijst 1

Meer in het bijzonder 42 van de 100 namen die door alle 1774
respondenten onder handen zijn genomen

vormelijk type	voorbeeld	klemtoon meestal op		
		voorvoorlaatste	voorlaatste	laatste
V.V.V	Chatifa		√	
V.V.VC	Elifaz	√		
V.VC.V	Sarepta		√	
V.VC.VC	Ufarsin		√	
VC.V.V	Batseba	√		
VC.V.VC	Almodad	√		
VC.VC.V	Arbakte		√	
VC.VC.VC	Arpachsad	√		

VORMELIJK TYPE	VOORBEELD	KLEMTUON MEESTAL OP		
		VOORVOORLAATSTE	VOORLAATSTE	LAATSTE
V.V.V	Chatifa	geb.j. 1926 naam bekend	√	
V.V.VC	Elifaz	√		
V.VC.V	Sarepta		√	
V.VC.VC	Ufarsin	geb.j.1921 lager onderwijs moedertaal Duits naam bekend	√	
VC.V.V	Batseba	√	geb.j.1921; 1981; 1986 lager onderw; lbo andere moeder- taal andere godsd opv; geen godsd opv geen godsd prakt naam onbekend	
VC.V.VC	Almodad	√		
VC.VC.V	Arbakte		√	
VC.VC.VC	Arpachsad	√	geb.j.1921; 1931; 1941; 1981; 1986; 1991 Grieks en/of Hebr andere godsd opv; Prot godsd opv Prot godsd prakt	